

دانشگاه علوم پزشکی البرز

معاونت آموزشی

اداره امور دانش آموختگان

دستورالعمل پایان نامه جایگزین

نگارش کتاب

تابستان 1402

بخش اول: مقدمه

انجام پژوهش های کاربردی، محوریت اصلی دانشگاه های نسل سوم و کارآفرین می باشد. نظر به نقش مهم این پژوهش ها در توسعه اقتصاد دانش بنیان دانشگاه ها و شکوفایی نظام آموزش دانشگاهی، استفاده از توانایی های علمی و پژوهشی دانشجویان در حال تحصیل در اجرای طرح های فناورانه، ابداع و اختراع و تولید محصولات ارتقا دهنده ی نظام سلامت جزو اهداف اصلی دانشگاه تعیین شده است. اجرای پایان نامه های جایگزین می تواند دانشگاه را در زمینه های ذیل بهره مند سازد:

- ۱- افزایش خروجی دانشگاه در حوزه فناوری و نوآوری
- ۲- افزایش ظرفیت های دانش بنیان و تولید ملی در دانشگاه
- ۳- حمایت از ایده های فناورانه و هموار کردن مسیر های تجاری سازی آن ها
- ۴- تقویت ارتباط دانشگاه و صنعت و ایجاد تعامل سازنده با استفاده از منابع و تجربیات درون و برون سازمانی
- ۵- تربیت و پرورش دانش آموختگان با مهارت ارائه ایده های فناورانه در جامعه
- ۶- هدایت کلی دانشگاه به سمت کارآفرینی

در راستای تحقق اهداف فوق و همچنین شفاف سازی فرایندها برای دانشجویان، دستورالعمل جامع پایان نامه های جایگزین دانشگاه علوم پزشکی البرز در قالب کتاب تدوین شده است. انتظار می رود مفاد این راهنما، ضوابط مدونی در انتخاب موضوعی این نوع پایان نامه ها فراهم سازد.

بخش دوم: معرفی انواع نگارش کتاب

۲-۱. تألیف

اثری است که توسط شخص یا اشخاص حقیقی درباره موضوعی خاص، تنظیم و نگارش می‌یابد که معمولاً در پدید آوردن چنین اثری از فکر و اندیشه دیگران نیز استفاده می‌شود. براساس این آیین‌نامه، کتاب تألیفی به کتابی اطلاق می‌شود که حداقل یک درصد از منابع کتاب نتیجه پژوهش‌های نویسندگان یا نویسندگان و مرتبط با موضوع تألیف باشد و حداقل ۳۰ درصد منابع، جدید (۵ سال اخیر) باشد. در صورتی که شرط فوق لحاظ نشده باشد کتاب "گردآوری" تلقی شده و مشمول مقررات خاص آن خواهد بود.

۲-۲. کتاب مرجع

کتابی است که فصل یا فصولی از آن توسط اعضای هیئت علمی دانشگاه مطابق با فهرست معاونت آموزشی وزارت متبوع نوشته شده باشد. در صورتی که کتاب مورد بررسی در فهرست معاونت آموزشی وزارت بهداشت موجود نباشد، لازم است با ارائه مدارک مستدل، مرجع بودن آن مسجل شود.

۲-۳. تدوین (گردآوری)

اثری است که از طریق گردآوری مطالب علمی از کتاب‌ها یا مقالات به گونه‌ای منسجم پدید آمده باشد.

۲-۴. درسنامه

اثری است که بر اساس سرفصل دروس دانشگاهی جهت تدریس برای دانشجویان تدوین شده باشد.

بخش سوم: شرایط ثبت پروپوزال

دانشجویان محترم توجه داشته باشند کلیات شرایط اخذ واحد های پایان نامه، انتخاب اساتید راهنما و مشاور، مطابق دستورالعمل جامع پایان نامه مقطع دکتری حرفه ای می باشد. (سایت معاونت آموزشی- اداره دانش آموختگان- امور پایان نامه ها). و لیکن موارد اختصاصی دستورالعمل پایان نامه های جایگزین در قالب کتاب به شرح ذیل است.

- ۳-۱. موضوع کتابهای تألیفی و گردآوری می‌بایست مرتبط با تخصص یا تجربه استاد راهنما باشد.
- ۳-۲. اولویت با موضوعاتی است که دلائل توجیهی کافی داشته و بر مبنای نیازهای آموزشی و پژوهشی دانشگاه باشند.
- ۳-۳. ترجمه کتاب در زمره موارد فوق محسوب نشده و به عنوان فعالیت جایگزین قابل انجام نمی‌باشد.
- ۳-۴. گردآوری سوالات آزمون های کشوری از موارد فعالیت فوق محسوب نشده و به عنوان فعالیت جایگزین قابل انجام نمی‌باشد.
- ۳-۵. دانشجوی می‌بایست پیش از ثبت پروپوزال، عنوان کتاب را در سایت کتابخانه ملی کشور جستجو کرده و گواهی عدم وجود کتاب با عنوان یا موضوع مشابه را (به جای فرم ایرانداک) در سامانه پژوهشیار بارگذاری کند. در صورت مشابه بودن عنوان یا موضوع کتاب، در پروپوزال ارائه شده دانشجوی موظف به بیان برتری و اهمیت کتاب حاضر در مقایسه با کتب مشابه، خواهد بود.
- ۳-۶. پروپوزال کتاب می‌بایست پس از تصویب در شورای پژوهشی دانشکده، جهت بررسی به کمیته تالیف و ترجمه کتاب و سپس کمیته اخلاق دانشگاه ارسال گردد. ارسال عناوین تصویب شده در سطح دانشکده ها به معاونت آموزشی دانشگاه، الزامی می‌باشد.

بخش چهارم: الزامات نگارش کتاب

به منظور هماهنگی در نشر آثار علمی دانشگاه علوم پزشکی البرز، کلیه پایان نامه های جایگزینی که در قالب کتاب ارائه می شوند باید طبق آئین نامه کمیته تالیف و ترجمه کتاب دانشگاه، دارای اصول نگارش و صفحه آرایی ذیل باشند.

- ۱- روی جلد (عنوان فارسی، مؤلفان « به ترتیب اساتید راهنما، مشاور، دانشجو»، نماد انتشارات دانشگاه)
پشت جلد (عنوان انگلیسی، مؤلفان « به ترتیب اساتید راهنما، مشاور، دانشجو به انگلیسی»، نماد انتشارات دانشگاه)
- ۲- صفحه بسم الله
- ۳- صفحه عنوان (فارسی) (عنوان اصلی و فرعی کتاب، نام مؤلفان)
- ۴- صفحه اهدا (اختیاری)
- ۵- پیشگفتار
- ۶- فهرست مطالب (شامل عناوین فصل ها، بندها یا زیربندها)
- ۷- مقدمه یا دیباچه
- ۸- متن اصلی کتاب
- ۹- پیوست ها = ضمائم = یادداشت ها (در صورتی که در متن کتاب یا پایان فصل ها به صورت پی نوشت نیامده باشد)
- ۱۰- فهرست منابع و مآخذ
- ۱۱- واژه نامه ها (اختیاری)
- ۱۲- فهرست موضوعی یا نمایه (Index)

- حداقل تعداد صفحات کتاب (اعم از تالیف یا تدوین) با فونت ۱۲ و قطع وزیری (۱۸ سطری) باید معادل ۱۰۰ صفحه باشد. به شرط آنکه بیش از ۲۰ درصد کتاب مربوط به تصاویر و جداول نباشد.
- رعایت نشانه گذاری و قواعد زبان فارسی برای سهولت درک و انتقال صحیح مطالب به خوانندگان باید در نظر گرفته شود. (رعایت فاصله بین کلمات، نقطه و ویرگول گذاری صحیح، عدم فاصله گذاری بین کلمات و علائم نگارشی پس از آنها)
- هر فصل با شماره فرد شروع می شود و لازم است صفحات فرد سمت چپ و صفحات زوج سمت راست قرار گیرند.
- سر صفحه: در صفحات فرد شماره صفحه در سمت چپ و عنوان فصل در سمت راست نوشته می شود. در صفحات زوج شماره صفحه در سمت راست و عنوان کتاب در سمت چپ نوشته می شود.
- صفحات سفید سر صفحه ندارند و سر صفحه در هر فصل از صفحه ی دوم درج می شود.
- بخش نمایه و واژه نامه سرصفحه ندارند.
- عناوین شکل ها و نمودار ها در زیر آن ها به صورت زیر درج شود: بعد از کلمه شکل، شماره فصل مربوطه و بعد خط تیره و بعد شماره شکل درج شود (شکل ۱-۴، یعنی شکل چهارم از فصل اول).
- بین توضیح شکل و متن بعدی ۱ سطر فاصله منظور گردد.
- توضیح مربوط به جداول در بالای آن ها و مشابه توضیح ارائه شده در بخش شکل ها نوشته شود (جدول ۱-۴: جدول چهارم از فصل اول).
- منابع مربوط به شکل ها، جداول یا نمودارهای اقتباس شده در زیرنویس آنها درج شود.
- منابع کتاب باید به فرمت ونکوور تنظیم شوند.
- معادل اصطلاحات لاتین به صورت زیرنویس (پاورقی) ذکر شود.

انتخاب قلم نگارش کتاب:

عنوان	نام قلم	اندازه / رنگ
عنوان کتاب	Titr	۲۰ / سیاه
مؤلف	B Zar	۱۶ / سیاه / نازک
سال انتشار	B Zar	۱۴ / سیاه / نازک
توضیحات	B Zar	۱۸ / سیاه / نازک
صفحه اهدائیه	B Zar	۱۲ / سیاه / نازک
پیشگفتار	B Zar	۱۲ / سیاه / نازک
فهرست مطالب	B Zar	۱۲ / سیاه / نازک
صفحه گذاری	B Zar	۱۲ / سیاه / نازک
متن	B Zar	۱۳ / سیاه / نازک
عناوین اصلی	B Zar	۱۲ / سیاه / نازک
عناوین فرعی	B Zar	۱۱ / سیاه / نازک
عناوین فرعی تر	B Zar	۱۰ / سیاه / نازک
کلمات لاتین در متن	Times New Roman	۱۱ / سیاه / نازک
شماره صفحه	Titr	۱۰ / سیاه / نازک
سر صفحه	Titr	۱۰ / سیاه
پانویس ها	B Zar	۱۰ / سیاه / نازک
زمینه فرمول	Times New Roman	۱۲ / سیاه / نازک
توان فرمول	Times New Roman	۱۰ / سیاه / نازک
اندیس فرمول	Times New Roman	۹ / سیاه / نازک
جدول - شکل	Zar	۱۲ / سیاه / نازک

شماره گذاری صفحات متن	Titre	۱۲ / سیاه
منابع	B Zar	۱۲ / سیاه / نازک
واژه نامه	B Zar	۱۲ / سیاه / نازک
نمایه	B Zar	۱۲ / سیاه / نازک
صفحه عنوان لاتین	Times New Roman	۱۴

فاصله ها در متن کتاب:

عنوان	اندازه فاصله
شروع فصل	از سطر دوم
طول و عرض سطور در متن	18.5 X 11.5 cm
فاصله سطرها	0.8-1 cm
حاشیه چپ و راست	4.5 cm
حاشیه بالا	5.85 cm
حاشیه پایین	5.39 cm

بخش پنجم: شرایط دفاع از پایان نامه

فرآیند دفاع از این نوع پایان نامه مطابق دستورالعمل جامع پایان نامه مقطع دکتری حرفه ای می باشد و لیکن الزامات اختصاصی به شرح ذیل هستند:

۱-۵. در صورت انتخاب پایان نامه در قالب کتاب، گزارش دفاعیه و مجلد پایان نامه می بایست به شرح ذیل ارائه شود:

۱- صفحات مقدماتی: صفحه بسم الله، صفحه عنوان، صفحه تقدیم و تشکر، چکیده، فهرست مطالب،

فهرست جداول

۲- فصل اول: مقدمه، لزوم و اهمیت تدوین، اهداف ویژه و کاربردی، گروه هدف، بررسی و مقایسه با

سایر کتب مشابه، روش اجرای کار و جمع آوری مطالب، پیشنهادات و محدودیت ها

۳- فصل دوم: متن اصلی کتاب به صورت کامل

۴- صورت جلسه دفاع

۲-۵. با توجه به محدود بودن دانش علمی دانشجو در خصوص تألیف کتاب، استاد یا اساتید مربوطه قبل از دفاع، می بایست به ویراستاری دقیق و علمی مطالب بپردازند.

۳-۵. قبل از اخذ مجوز دفاع از دانشکده، کتاب مورد نظر باید جهت تایید و دریافت نماد دانشگاه به کمیته تألیف و ترجمه کتاب دانشگاه ارائه گردد. (توجه داشته باشید دریافت نماد دانشگاه برای دفاع از پایان نامه الزامی می باشد).

۴-۵. پس از تایید کتاب در کمیته تألیف و ترجمه کتاب دانشگاه، استاد راهنما می تواند از طریق معاونت تحقیقات و فناوری اقدام به انعقاد قرارداد چاپ کتاب با انتشارات مورد تایید دانشگاه کند.

تبصره: چاپ کتاب ۱ نمره از ۲۰ نمره دفاع از پایان نامه را شامل می شود و جزو الزامات دفاع از

پایان نامه نمی باشد.

۵-۵. کلیه فرم های دفاع به استثناء فرم شماره (۷) (ارزشیابی پایان نامه در قالب کتاب) مطابق دستورالعمل جامع پایان نامه مقطع دکتری حرفه ای می باشد. بندهای مورد ارزیابی در جلسه دفاع از پایان نامه در جدول ذیل ارائه شده است.

عنوان	نوع فعالیت	حداکثر نمره	نمره دریافتی
محتوای کتاب	انتخاب عنوان صحیح، گویا و منطقی بر محتوای کتاب	1	
	صحت، دقت و نوآوری محتوای کتاب	2	
	شیوایی نشر و سهولت درک	1	
	رعایت اصول نگارش کتاب	1	
	قهرست صحیح و منظم	1	
	نمایه و واژه نامه صحیح	1	
	رعایت توالی منطقی بین قصول	1	
	ارتباط منطقی بین مطالب و عناوین اصلی و فرعی هر فصل	2	
	صحت و دقت در معادل یابی اصطلاحات لاتین	1	
	رعایت اصول ارائه جداول، اشکال و نمودارها	1	
	نگارش صحیح و رعایت امانت و دقت در ذکر منابع	1	
	جمع	13	
نحوه ارائه در جلسه دفاع	جمع بندی مناسب	1	
	سخنرانی	1	
	استفاده مناسب از وسایل کمک آموزشی	0.5	
	پاسخ گویی مناسب به سوالات	1	
	رعایت زمان	0.5	
	جمع	4	
زمان بندی	رعایت زمان بندی در اجرای پایان نامه	1	
اخلاق در پژوهش	رعایت اصول اخلاقی حین انجام پایان نامه، توجه به رعایت شئون اسلامی و محرمات در محتوای کتاب	1	
چاپ	ارائه یک نسخه چاپ شده از کتاب در جلسه دفاع	1	
نمره نهایی		20	